

Žitni monopol

(Iz »Narodnega gospodarja«)

Zakonu o izvozu in uvozu pšenice, rži in pšenične moke, ki je bil podpisan 27. junija t. l., je sledil sedaj zakon o prodaji pšenice v tuzemstvu. Dočim je prvi zakon pridržal državi izključno pravico izvoza in uvoza za pšenico, rž in pšenično moko, je z drugim zakonom ukinjena svobodna trgovina z žitom, kajti ta zakon določa, da morajo vsi trgovski mlini kupovati pšenico le pri Privilegirani delniški družbi za izvoz deželnih pridelkov. To pomeni državni monopol trgovine s pšenico tudi v notranjosti države.

Namen uvedbe monopola za izvoz žita je bil zajamčiti našim žitnim proizvajalcem boljše cene. Zato je država določila 160 Din za 100 kg kot osnovno ceno za nakup pšenice od proizvajalcev. Svetovne cene pa katerih je mogoče pšenico v inozemstvu prodati so pa pod ceno, po kateri je Privilegirana izvozna družba kupovala pšenico od žitnih proizvajalcev. Zato predstavlja torej monopol izvoza znatno finančno breme za državo, kajti izgube so radi velike razlike med kupno in prodajno ceno ogromne.

Da dobi kritje za te izgube, je bil uveden monopol tudi za notranjost države. Trgovski mlini morajo, kot že zgoraj omenjeno, kupovati žito od Privilegirane izvozne družbe. Vsakokratne prodajne cene bo določal minister za trgovino in industrijo. Kot podlago pa določa zakon naslednje cene za pšenico vrsto Tisa I.: 240 za prevzem v septembru, 250 za prevzem v oktobru, 260 v novembru in 270 v decembru. Prodajna cena je torej znatno višja proti kupni, ogromna pa je razlika v primeri s cenami

na svetovnem trgu. Tuzemski kupovalec bo torej kril izgubo, ki jo ima država pri izvozu pšenice.

Zakon ima tudi določbo, s katero odreja popis vseh zalog pšenične moke, kadar presega 200 kg, a pri mlinih tudi popis zalog pšenice nad 200 kg. Lastniki popisane pšenice in pšenične moke bodo morali plačati razliko med nakupno in prodajno ceno pšenice za september v posebni žitni sklad, ki se ustanovi radi pokritja izgub Privilegirane izvozne družbe pri kupljeni pšenici.

V državi se bo smela prodajati le moka, ki se zmelje v trgovskih mlinih. Moka bo smela priti v promet le v plombiranih vrečah. Država bo vodila nad mlino strogo kontrolo, da se ne bo kršil zakon. Mlini sami pa bodo dolžni voditi posebne kontrolne knjige.

Kot je mogoče sedaj tolmačiti zakon, trgovskim mlinom ne bo dovoljeno mletje na merico. Mleti na merico bodo smeli le mlini, ki se kot taki prijavijo Privilegirani izvozni družbi. Tem mlinom bo dovoljeno mleti le posamezno kmetjsko moko, za kmet, potrebe. Prodaja te kmetjske moke pa je prepovedana.

To bi bile glavne določbe iz zakonov in pravilnikov o monopolu pšenice. Seveda bo imel monopol velikanski vpliv tako na mlinško industrijo kot na celotno gospodarstvo. Nas zanima žitni monopol predvsem kot kupovalec. Slovenski kmet proda le prav malo žita, zato ni tu prizadet kot prodajalec, ampak nasprotno mora kupovati moko. Jasno je, da je uspeh, kot ga je žitni monopol pokazal, s kupovanjem cen moke, za kupovalce neugoden in nezaželen. Neugoden bi bil že v gospodarsko boljših časih, sedaj pa je breme, ki nam je z ním naloženo, še mnogo

težje. Zdi se nam, da korist, ki jo bo od žitnega monopola imel žitni producent, ne bo odtehtala škode, ki jo bo imelo ostalo gospodarstvo in da bo konzument predrago plačal to korist. Naša država je res agrarna država, toda celokupnemu kmetijstvu z monopolom ne bo pomagano, saj za tiste kmete, ki žito sicer pridelajo, a ga tudi sami uporabijo, cena žita itak ne pride v poštev, pa naj bo cena nizka ali pa visoka. Imamo pa tudi precej takih krajev, kjer kmetje žito, oziroma moko kupujejo in na te bi se bilo potreba ravnatoko, če ne še bolj, ozirati. Zato dvomimo, da je rešitev žitne krize z monopolom v sedanji obliki. rešena kar najboljše in v splošno korist.

Sadne razstave in sejmi

Za letošnjo jesen ste naznanjeni razen mnogo manjših tudi dve veliki sadni prireditvi, in sicer bo od 11. do 14. oktobra banovinska sadna razstava v Ptujju, od 25. do 27. oktobra pa velik sadni sejem v Ljubljani. Obe prireditvi boste imeli popolnoma trgovski značaj, torej ne boste običajni razstavi, kjer se pokaže po par plodov od mnogih znanih in neznanih sort, ampak upoštevane bodo samo maloštevilne sorte, ki so v trgovini znane in vpeljane in ki bodo zastopane v velikih množinah. Na razstavi v Ptujju bo razstavljeno 2—3 vagone jabolk. Vsaj toliko bi jih bilo lahko tudi na sadnem sejmu v Ljubljani, ako bo količjak zavednosti med sadjarji. Končen in najvažnejši namen teh prireditev je ta, da pridelovavec pokažejo uporabnikom in sadnim trgovcem, kaj imajo naprodaj, oziroma kakšno je blago, ki ga prodajajo. Na drugi strani pa opozorimo s takimi prireditvami uporabnike in trgovce na naš pridelek in jih privabimo v naše kraje. Zato bi se morali zanimati za te prireditve vsi tisti sadjarji, ki imajo naprodaj večje množine sadja, ki pa še nimajo stalnih odjemalcev in ki bi radi dosegli

za svoj pridelek nekoliko boljše cene nego so sedanje.

Velike sadne razstave in sejmi v strogo trgovskem zmislu so posebno letos zelo potrebne in koristne, ker je tudi sadni trg prizadet od splošne krize. Dobra sadna letina po vseni svetu in pa pomanjkanje denarja sta pritisnila tudi na cene sadju, zlasti izpočetka. Nadejati pa se je, da se bodo te cene pozneje, ko pride na trg res lepo zimsko namizno sadje, kolikortoliko popravile. Opozarjamo torej vse sadjarje na tozadevne razpise in določila, ki so objavljena v strokovnem glasilu »Sadjar in vrtnar« in po drugih časopisih.

Posebno naj se zanimanci držijo tehle pravil:

1. Na razstavo in sejem se bo sprejemalo samo skrbno obrano, trpežno, pozno jesensko in zlasti zimsko namizno sadje (jabotka in hruške) od tistih sort, ki so navedene v sadnem izboru za Dravsko banovino. Sadje za sejem mora biti zrelo, ločeno po sortah, po kakovosti in debelosti in brez vsakega madeža.

2. Vse sadje bo razstavljeno v normalnih ameriških zabojih. V Ptujju ga bodo vlagali v te zaboje sami na razstavišču. Na ljubljanski sadni sejem je treba poslati že v ameriške zaboje vloženo sadje. Le v slučaju, da kdo nikakor ne more sadja sam pravilno zapakati v normalne ameriške zaboje, naj ga pošlje v navadnih zabojih, da ga bodo preložili na sejmishču. V Ptujju je treba poslati od vsake sorte najmanj 100 kg izbranega sadja, na ljubljanski sejem pa vsaj po en normalni ameriški zaboj od vsake sorte.

3. Kdor se hoče udeležiti te ali one, ali pa obeh prireditev, se mora pravočasno prigrasiti, in sicer za obe prireditvi do 1. oktobra. V prigrasitvi je navesti, katere sorte, koliko in v kateri posodi se bodo poslale na sejem. Poleg tega je zelo važno, da se navede, koliko od vsake sorte je zaloge za prodaj še dcma.

N. pr. Neka prijava se glasi tako: »Prijavljam za sadni sejem v Ljubljani po en normalni zaboje kanadkevoščenke, mošanegarja in bobovca. V zalogi imam še doma kanadke 1000 kg, bobovca 3000 kg itd. Prijave sprejema za Ptuj: Razstavni odbor za sadno razstavo v Ptuj, za Ljubljano pa Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani. V Ptuj je treba odposlati sadje do 5. oktobra, v Ljubljano pa do 20. oktobra.

Vse na sejem poslano sadje dobe razstavljalci plačano po kolikor mogoče ugodnih cenah. Ameriške zaboje ima v zalogi za ptujsko prirediteljev razstavni odbor v Ptuj, za ljubljanski sejem pa Sadjar. in vrtnarsko društvo.

Še na neko važno zadevo moramo opozoriti vse tiste, ki se hočejo udeležiti te ali one prireditve. Vsakdo, ki bo poslal sadje vloženo v normalnih ameriških zabojih, v katerih se bo tudi prodalo, ne da bi ga kdo še kaj prelagal, prevzame osebno jamstvo in odgovornost, da je vse sadje v zaboju skozi in skozi iste kakovosti oziroma iste debelosti. Večkrat smo naleteli namreč pri takih prireditvah na brezvestno sleparijo, da je bilo na vrhu zaboja prav lepo izbrano sadje, v spodnjih legah pa strobiž in izbirek. Brezvestneži, ki bi se drznili tako robo poslati na sejem, bi pokvarili vsa prizadevanja prirediteljev, sebi in splošnosti bi pa pridrjali ogromno škodo. Vsak tak sluga bo prišel takoj na dan in dotični brezvestnež bo imel opraviti tudi s sodnijo.

Pa še tole: Kdor hoče doseči na sejmu s svojim sadjem ugodne cene, naj pusti sadje zoreti čimdalje mogoče. Ko ga potem vestno in ob lepem vremenu potrga, naj ga za nekaj dni pusti na kupih, da pozori in se opoti. Potem šele naj ga razbere in pripravi za prodaj, oziroma za odposiljatev na sejem. Tako popolnoma urelo in nekoliko vlečano sadje je ceneje, prikupljive zunanosti in tudi kakovostno.

H.

Sad'arji

V dneh 25., 26. in 27. oktobra se bo vršil v prostorih Ljubljanskega vele-sejma velik sadni sejem. Vsi sadjarji so vabljeni, da se s svojim pridelkom udeležijo tega sejma. Kdor namerava sodelovati, mora do 1. oktobra t. l. prijaviti svojo udeležbo na naslov: »Sadjarsko in vrtnarsko društvo« v Ljubljani, Resljeva c. 24-II. V tej prijavi je točno navesti, katere sorte se bodo poslane, koliko od vsake sorte, v kakšni posodi in količinah, sadja od vsake sorte (razen tistega, ki ga namerava poslati) ima dotičnik sploh naprodaj oziroma doma v zalogi.

Skrbeli bomo namreč po možnosti za odjemalce ne samo za tisto sadje, ki bo postavljeno na sejem, ampak tudi za zaloge, ki jih imajo doma. V poštev pride samo trpežno jesensko in zimsko, skrbno izbrano namizno sadje, zlasti jabolka in hruške, in sicer samo tistih vrst, ki se nahajajo v sadnem izboru za Dravsko banovino.

Vsa nadaljnja pojasnila daje Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani.

Za spremembo lovskega zakona

Člani podpisanih kmetijskih podružnic se ne moremo zadovoljiti s tem, kar čitamo v Kmetovalcu št. 12 t. l. o anketi glede lovskega zakona, da se naj v lovskem zakonu določi, da bo moral lovski najemnik vso škodo plačati. To je samo le navidezno dobro, v resnici pa nikakor ne zadostuje. Vsi vemo, kako se je škoda dosedaj plačevala. Če smo mi zadovoljni, da se nam škoda plača, potem smo primorani divjačino z našimi pridelki še gojiti. Da bi se divjačina z našimi pridelki še gojila s tem pač kmetje nikdar ne bomo zadovoljni. Ze nedolžna jerebica pozimi več litrov debelega brsta požre na sadnem drevju. Vsaka šoja, vrana, veverica lahko 1 kg sadja na dan raznosi. Lisica tudi ukrade mnogo perutnine. Jazbeci uničijo mnogo koruze. Divja

svinja vse poruje kamor pride. Srne in zajci pomandrajajo in žro pšenico, rž, ječmen, oves, ajdo, deteljo, travo, fižol, zelje, vinsko trto itd. Še odraslemu sadnemu drevju ne prizanešeta in je tako uničenih stotisoče drevs. Ker divjačina ne požre vsega od kraja in tudi ne vse na en dan, zato bi moral kmet vsako škodo takoj naznaniti in zahtevati cenitev. Vsako jutro bi moral križem prehoditi vse njive in ogledati vsako rastlino, najdeno škodo pa hoditi gluhim ušesom naznanjat po par ur daleč, jih tam prositi, se za svoje potegovati in prepirati, pa izgubljeni čas. Kje pa ima kmet toliko časa? Uničeno odraslo sadno drevje se ne da pravično oceniti, še manj pa plačati. Mnogi imajo tako na tisoče škode. Stari kmetje že več ne čakamo, da bi zopet rodilo to, kar bi sedaj nasadili. Kdo pa bo z veseljem kupoval, sadil in gojil drevje, ko ga pa zajec ali srna lahko čez noč uničita.

Kmetovalec št. 10 t. l. poroča o anketi glede zajca, da bi se naj napravili žični koški okoli sadnega drevja, k temu naj bi prispevala država, banovina, sreski kmetijski odbori, občine in tudi lovski najemniki. Da je tukaj tudi naš denar, to je jasno. Zadolostuje nam pa to ne. Kako pa naj ovijemo in ogradimo vse druge pridelke? Divjačina nam desetkrat več škode povzroči, kakor je sama vredna. Kdor hoče divjačino gojiti, naj jo goji v ograjenem prostoru, ne pa tako, da se lahko povsod po obdelanem svetu sprehaja in nam trudapolne pridelke uničuje in v deželi za več milijonov škode povzroči. Ali se s tem podpira najpotrebnejši stan, kmetijstvo? Divjačina je kmetom le škodovala. Ali ni potrebno in upravičeno, da se pri sestavi lovskega zakona tudi v polni meri upošteva tudi naš glas: »Lov na obdelanem svetu se naj ne proda.« Vsakemu kmetu mora biti dovoljeno, da sme vsaki čas ustreliti in obdržati vsako divjačino, ki mu škodo dela! Drugi zakonci pa se naj prilagodijo kmetiskim

potrebam. V interesu kmetijstva in tudi države je, da oblasti upoštevajo našo upravičeno javno prošnjo: »Proč z divjačino in škodljivo lovsko zabavo na obdelanem svetu!«

Gornjo vlogo so podpisale naslednje Kmet. podružnice in poslale dne 10. avg. 1931 Kmet. družbi v Ljubljani: Celje, Laško, Sv. Krištof, Sv. Lenart, Jurklošter, Loka pri Zid. m., Sevnica, Rajhenburg, Sv. Rupert in Kalobje, da isto uveljavi na merodajnem mestu.

Vinogradnikom!

Čas hitro poteka. Vinska trgatev je blizu. Treba je spraviti v red zimsko posodo, kleti in stiskalnico. Vse to večini vinogradnikom ne dela posebnih skrbi. V zadregi v tem pogledu so le tisti, ki nimajo dovolj vinske posode, bodisi da razpolagajo še z neprodanimi starimi vinskimi zalogami, bodisi iz kakega drugega razloga.

V veliki zadregi pa smo vinogradniki brez izjeme glede prodaje letošnjega šnjega vinskega pridelka. Veliko število je vinogradnikov, ki še starega vina niso mogli pridelati; vinski trgovci so z vinom še precej založeni, gostilničarji le sproti kupujejo, izvoz vina v inozemstvo pa je tudi skoro popolnoma prenehal. Splošni konzum vina vidno nazaduje. V teh okoliščinah so se pojavili v zadnjem času glasovi o cenah za letošnji vinski mošt, ki žalijo poštenega vinogradnika, ker mu obetajo neizprosno gospodarsko propast v najbližnji bodočnosti.

Motreč ta kritični položaj je Vinarško društvo za Dravsko banovino v Mariboru kot zastopnik interesov vsega našega vinogradništva, sklicalo 10. septembra v Maribor anketo vinogradnikov, vinskih trgovcev in gostilničarjev, da čuje mnenje vseh merodajnih činiteljev, ki imajo neposredno opraviti z vinskim gospodarstvom. Anketa je bila prav dobro obiskana, prisostvovala pa sta ji tudi zastopnika Kmetijske družbe in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Na anketi so podali najprej vino-

gradniki svoje mnenje, naglašali so, da stojimo tik pred trgatvijo. Kvaliteta vinskega pridelka nam sicer ni znana, vemo pa, da bo množina zelo obilna. Skrbe nas še stare zaloge, katerih je precej.

Položaj je tako nejasen, da navdaja vsakega vinogradnika s skrbjo.

Cesto se sliši v krogu vinskih trgovcev in gostilničarjev, da bo letos vino stalo liter 1 Din ali pa še manj.

Nikdo ne pomisli, kaj s tem pove, namreč, da je to propast vinogradnika v taki meri, da drugo leto sploh ne bo več zamogel vinograda obdelati.

Ne bomo naštevali, koliko je v vinogradih vložnega kapitala, ne bomo naštevali, koliko znašajo naši pridelovalni stroški za vino, tudi ne podčrtavamo, da imamo tudi vinogradniki pravico do eksistence.

Kriza je vsepovsod, vsled tega hočemo le razmišljati o stanju kakor je.

Rana vinogradništva je ta, da je pri vinu pot od producenta h konzumentu predraga. Mizerija javnih dajatev nam je vsem znana in naša borba gre za tem, da se to zniža.

Ne moremo pa zatajiti, da tudi marsikateri gostilničar greši, in to na deželi in v mestu, kajti neopravičeno je za gostilničarja na deželi, da vino, ki ga je po 5 Din kupil, po 16 Din prodaja, in cena nad 20 Din danes tudi v nobeni mestni restavraciji ni opravičena.

Opozorili smo merodajne kroge, da naj prodajajo domače vino, doživeli pa smo, da se je v Ljubljani prodajalo italijansko vino in da so poleg drugih celo nabavljale zadruga državnih nameščencev forsirale dalmatinca, med tem ko ne najdemo vina iz Dravske banovine ne v Banatu ne v Dalmaciji.

Namen ankete je, da doženemo, v kakem tržnem položaju danes smo in do katere cene moremo skrajšati naše zahteve, ker mislimo, da nikogar ni, ki bi zahteval, da mora naš vinogradnik vino ceneje prodajati kakor je banačan in dalmatinec.

Na prenizkih cenah pa tudi nima interesa ne vinski trgovec, ne gostilničar, ker bi potem tudi njih zaslužek

trpel. V primeri z vinogradnikom sta vinski trgovec in gostilničar mnogo na boljšem, ker lahko stroške prevalita na druge, česar producent ne more.

Vinski trgovci priznavajo, da je vinogradništvo zabredlo v kritičen položaj in naglašajo, da se sme tudi nje šteti med tiste, ki so vinsko produkcijo vedno podpirali. Sami priznavajo, da bo vnovčenje vinskega mošta iz znanih razlogov letos težavno. Nenaravno je razmerje med nakupno ceno in javnimi dajatvami pri vinu. Te dajatve znašajo do 150% nabavne cene. Uvidevni opazovalci bi morali našo krizo predvidevati že pred leti, ko so nam nalagali tako visoke javne dajatve.

Na najslabšem bo letos producent, ki nima vinske posode na razpolago. Dal bo vinski mošt za vsako ceno. Trgatev bo bogata, povpraševanja za moštom bo le malo in to povzroča nizke cene.

Vinska trgovina vidi pomoč samo v omejitvi koncesij za malo prodajo, v znižanju javnih dajatev in v prosti poti glede cen med ponudbo in zahtevo. Vinski trgovci končno izjavljajo izrecno, da nimajo prav nobenega interesa na nizkih cenah za vinski mošt in vino. Cene za letošnji pridelek pa bodo v glavnem zavisne od kvalitete, to je od vremena, ki je še do trgatve pred nami.

Gostilničarji izjavljajo, da poraba vina od leta do leta pada, pocenitev vina pa zbog previsokih javnih dajatev in ostalih stroškov pri gostilniškem obratu do sedaj ni bila mogoča. Trošarina v današnji višini, način pobiranja trošarine, razne takse itd. podražujejo vino; čim dražje pa je vino, tem manjši je konzum. Obetajo si boljše čase, čim bodo ta vprašanja ugodno rešena.

Veliko breme so za nas vina, ki se uvažajo od drugod, dočim naše vino izven mej banovine ne najde pota.

Udeleženci ankete so si bili v tem edini, da naj vsak zniža svoj zaslužek na najnižjo stopnjo, znižajo naj se tudi režijski stroški v obratih, kar bo najprej dovedlo do razmeram odgovarjajočih vinskih cen in izpodrinjenja tujih vin z

našega domačega trga. Poleg tega pa bo konzum našega vina zopet rasel.

Vinogradniki!

Iz navedenih izvajanj razvidimo, da nimamo pričakovati od nobene strani prav nobene pomoči. Pomoč je v nas samih. Predvsem bi morali biti vsi vinogradniki organizirani v Vinarskem društvu, ki edino štiti interese našega vinogradništva. Z ozirom na to priporočamo sledeče:

1. Prodajajmo namizno grozdje za zobjanje v kar največjem obsegu. To je mogoče posebno v bližini mest in trgov.

2. S trgatvijo čakajmo do skrajne možnosti, da grozdje popolnoma dozori in da bo pridelek čim boljši.

3. Ako je vsled slabega vremena močno nastopila gniloba, obirajmo gnilo in odpadlo grozdje.

4. Vinski mošt po preteku 24 ur razsluzimo, to je pretočimo, da čistejšo pokipi in ostane zdrav.

5. Trgajmo in prešajmo po možnosti vsako vrsto za se, kajti za sortna vina dosežemo vedno boljše cene.

6. Vsem vinogradnikom brez izjeme, ki so primorani vinski mošt od preše prodajati, svetujemo, da ga in to najslabše kvalitete ne dajo ceneje od 2 Din iz mešanih vrst, za sortirano blago in boljšo kvaliteto pa naj zahtevajo primerno večjo ceno. Na nižjih cenah nima nikdo interesa, najmanj pa vinogradniki sami.

7. Vsak vinogradnik bodi član Vinarskega društva.

Vinarsko društvo za Drav. banovino v Mariboru.

Zahteve naših mlinarjev

Z ozirom na novo nastale razmere so sprejeli zastopniki slovenskih mlinarjev 14. septembra na zborovanju v Ljubljani sledeče resolucije:

1. Rok za plačilo razlike naj se podaljša.

2. Trgovskim mlinom naj se dovoli vzeti za lastno potrebo ustrezajočo količino moke iz lastnega mlina.

3. Mlini za merico naj bodo upra-

vičeni pobirati merico ne samo v pšenici, nego tudi v gotovini, ker to po nekaterih krajih ustreza ukoreninjenim običajem.

4. Pospeši naj se nabava plomb za vreče, v katerih se sme moka prodajati, ker mlinarji sicer ne morejo odpremiti iz mlinov že izgotovljenih izdelkov.

5. Zamenjava naj se smatra za trgovski posel, kakršnega so upravičeni izvrševati tudi trgovski mlini na ta način, da dajejo moko za pripekljano pšenico proti povračilu stroškov za mlenje v gotovini ali po običaju, ki velja v največ krajih, v otrobih.

6. Trgovskim mlinom naj bo dovoljeno, da meljejo pšenico za trgovce in zamenjevalce proti plačilu mlevnine.

7. Izdelovanje moke na kamne nikakor ne more dati 80% čiste, za človeško prehrano uporabne moke. Zato ni pravilno, da stavlajo ponekod uradni organi izven obratov trierje, luščilnike, valjčne stroje, elevatorje in tako zvane cilindre, ker te naprave same za sebe še ne omogočujejo izdelovanje določene vrste moke. Za izdelovanje take moke je potrebno izdelovanje zdroba potom mnogokratnega drobljenja pšenice in pretiščevanje zdroba na posebnih čistilnih strojih.

Živina

g Ljubljanski živinski sejem. Dne 17. septembra se je vršil v Ljubljani živinski sejem. Dogon je znašal: 116 konj, 11 žrebet, 87 volov, 68 krav, 16 telet in 60 prašičkov. Cene so se gibale (po uradnih podatkih klavnice): voli I. vrste 6 do 6.50 Din. Voli II. vrste so bili po 5 do 5.50 Din. Voli III. vrste pa po 4.50—5 Din. Krave so bile: debele po 4—6 Din, klobasariče po 2.50—3.50 Din, telički po 7.50 do 9 Din. Prašički so bili okoli 120 dinarjev komad. Konji za klanje so bili navadno po 300 Din, drugi pa po kvaliteti do 5000 Din.

g Mariborski živinski sejem dne 18. septembra. Na današnji živinski sejem je bilo pripeljanih 397 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 40—80 Din, 7—9 tednov stari 90—100 Din, 3—4 mesece stari 150—200 Din, 5—7 mesecev stari 300—400 Din, 8—10 mesecev stari 450—500 Din, eno leto stari 550—750 Din; 1 kg žive teže se je prodajalo po 7—8 Din, 1 kg mrtve teže po 9—11 Din; prodanih je bilo 164 komadov.

g Mariborski prašičji sejem. Na svinjski sejem dne 11. septembra 1931 je bilo pripeljanih 375 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari, komad 50—80 Din, 7—9 tednov stari 90—100 Din, 3—4 mesece stari 150—200 Din, 5—7 mesecev 300—400 Din, 8—10 mesecev stari 420—500 Din, 1 leto stari 600 do 900 Din; 1 kg žive teže 8—9 Din, mrtve teže 10—12.50 Din. — Prodanih je bilo 133 svinj.

g Dunajski prašičji sejem. Na trg je bilo pripeljanih 10.111 pršutarjev in 5498 špeharjev, iz Jugoslavije 3367. Cene: špeharji najboljši 1.63, I. 1.58—1.62, II. 1.54—1.56, kmečki 1.58 do 1.65, najboljši 1.75, pršutarji 1.30 do 1.95, najboljši 2.05. Tendenca čvrsta. Špeharji so se podražili za 2 do 3 groše, pršutarji pa so se pocenili za 5 do 10 grošev.

Razno

g Sadni sejem v Ljubljani. V dneh 25., 26. in 27. oktobra t. l. bo v prostorih Ljubljanskega velesajma velik sadni sejem. Vsi sadjarji so vabljeni, da se s svojim pridelkom udeležijo tega sejma. Kdor namerava sodelovati, mora do 1. oktobra t. l. prijaviti svojo udeležbo na naslov »Sadjarsko in vrtnarsko društvo« v Ljubljani, Rešljeva cesta 24/II. V tej prijavi je točno navesti, katere sorte se bodo poslale, koliko od vsake sorte, v kakšni posodi in koliko sadja od vsake sorte (razen tistega, kar namerava poslati) ima dotični sploh na prodaj

oziroma doma v zalogi. Skrbelo se bo namreč po možnosti za odjemalce ne le za tisto sadje, ki bo postavljeno na sejem, ampak tudi za zaloge, ki jih ima doma. Vpoštev pride samo trpežno pozno jesensko in zimsko, skrbno izbrano namizno sadje, zlasti jabolka in hruške, in sicer samo tistih vrst, ki se nahajajo v sadnem izboru za Dravsko banovino. Vsa nadaljnja pojasnila daje »Sadjarsko in vrtnarsko društvo« v Ljubljani.

g Konzumno zadrugištvo na Japonskem. Koncem l. 1929 je bilo na Japonskem 10.188 nabavih zadrug z 3.014.992 člani. Skupen iznos pri zadrugah vplačanega kapitala znaša 113 mil. jenov (2825 mil. Din), prejemki za prodano blago pa 163 mil. jenov (4075 mil. Din). Člani teh zadrug so po večini kmetovalci, ki si zadruginim potom nabavljajo predvsem razne gospodarske potrebščine, nabava živil in drugih potrebščin pride šele v drugi vrsti. Delavstvo in mestno prebivalstvo se je pričelo šele v zadnjem času v večji meri organizirati v zadrugah. Dočim je bilo leta 1918 samo 44 mestnih in delavskih konzumnih zadrug, je njih število l. 1929 narastlo na 159. Te zadruge so imele koncem l. 1929 133.036 članov, vplačan kapital je znašal 1.8 milij. jenov 45 milij. Din), prejemki za blago pa 21.6 milij. jenov (540 milij. Din). Delavsko konzumno zadrugištvo je do dobilo izpodbudo za večji razvoj z razširjenjem delavskega stanovskega gibanja. Število delavskih konzumnih zadrug koncem leta 1930 je znašalo 130. Delavske strokovne zveze podpirajo in pospešujejo ustanavljanje konzumnih zadrug in ponekod so vsi člani strokovnih zvez večlanjeni tudi v zadrugah.

g Komisije za pregled sadja. V smislu pravilnika o kontroli svežega sadja pri izvozu so v številnih mestih dravske banovine postavljene komisije, oziroma v manjših krajih komisariji. Njih delovanje začne 12. sept. Po predpisu pravilnika je ves izvoz sadja podvržen kontroli od strani teh

organov. Vsaka izvozna pošiljka svežega sadja mora biti opremljena z overenjem o kakovosti, ki mora vsebovati ime pošiljatelja in po možnosti namembni kraj v inozemstvo, vrsto in kakovost, število in obliko zabojev, brutto teža, številko vagona, kraj in dan pregleda ter žig in podpis komisarja. V krajih, kjer ni komisije, ozir. komisarja, vršijo pregled kmetijski referenti.

g Ocenjevanje škode po vojski. Občine morajo opozoriti prebivalstvo na predpise vojnega ministrstva o ocenjevanju in povrnitvi škode, ki jo napravi vojska na vojaških vajah. Pri tem je zlasti važna odločba, da je treba v primeru, ako se hoče zahtevati odškodnino, takoj sestaviti komisijo dveh oficirjev in enega zastopnika občinske oblasti, ki takoj v navzočnosti oškodovanca ali njegovega namestnika izvrši oceno in jo naznani pristojni komandi in oškodovancu.

g Potujoča kmetijska razstava. V Beogradu pripravljajo kmetijsko razstavo v železniških vagonih, ki jo bodo prevažali po raznih krajih države. Za razstavo so že priredili fotografske posnetke nekaterih vzornih kmetij, tako n. pr. tudi vzrejevališče perutnine na kraljevem posestvu. Vagoni z razstavnimi predmeti se bodo ustavljali v raznih krajih, kmetje bodo povabljeni k ogledu in ob tej priliki se bodo tudi prirejela poučna predavanja in po možnosti tudi kinopredstave.

g Lesno tržišče. Lesna kupčija je še vedno v mrtvilu. V zadnjem času je le nekaj več povpraševanja po tesanem lesu, kar je v zvezi z živahnim stavbnim delovanjem. Zahtevajo se pa predvsem sveži tramovi. Tudi zaloge desk se polagoma praznijo. Povpraševanje je tudi po hrastovih plohih. Zaloge drv so silno velike in cene za stara drva ne krijejo niti proizvajalnih stroškov. — Pri izvozu lesa v Italijo je Avstrija naš nainevarnejši konkurent, kajti v zadnjih letih se naš izvoz stalno zmanjšuje, medtem

ko je avstrijski ostal skoraj vedno enak. — Za naš izvoz lesa je važna tudi Madžarska, ki rabi precej blaga.

g Izvajanje agrarne reforme. Razlastitev zemljišč veleposestev v korist agrarnim upravičencem se bo začela izvajati prihodnje leto. Za izvročevanje se bodo izdelali posebni pravilniki in navodila za organizacije, ki bodo to delo izvrševale. Zbirajo se podatki in prijave posameznikov in občin, ki imajo po zakonu pravico na razlaščenju veleposestva.

g Banska uprava, referat za pospeševanje obrti v Ljubljani name-rava tudi letos v zimskem času prirediti v Ljubljani za krojače in šivilje prikrojevalne tečaje, ki jih bo vodil strok. učitelj g. Knafelj Alojzij. Vsak tečaj bo trajal okoli 6 tednov. Začetek tečajev se bo naknadno določil. Interesenti naj priglase svojo udeležbo ustmeno ali pismeno pri referatu za pospeševanje obrti, Ljubljana, Stari trg 34, I. nadstr., desno, kjer dobe vsa nadaljna pojasnila.

g Kmetско zavarovanje zoper točo in druge uime. Letos je skoro po vseh krajih naše države nastopila toča in druge uime. To je dalo povod kmetijskim krogom, da so sestavili in skupno predložili pristojnim oblastvom načrt kmetijskega zavarovanja. Po tem načrtu naj bi se ustanovila zasebna družba, ki bi z izdatno državno pomočjo zavarovala vse kmete proti elementarnim nezgodam.

Denar

Ljubljanska borza. Pretekli teden je bil promet na ljubljanski borzi znatnejši in je znašal nad 26 milijonov Din. Denar je pa imel sledečo vrednost: Za 1 holandski goldinar si plačal okrog 22.80 Din, za avstrijski šiling 7.95 Din, za 1 belgijski frank 7.80 Din, za 1 ameriški dolar 56.50 dinarjev, za 1 angleški funt šterlingov 274 Din, za 1 italijansko liro 2.96 Din, za 1 francoski frank 2.21 Din in za češko krono 1.67 Din.